

Sjezen met treinen smijten met appels

Tot 5 december: elke vrijdag kennismaken met nieuwe bordspellen. Vandaag als laatste: *Koplopers en Dwarsliggers*, een spannend treinenspelletje en appelsmijtspel.

Door

HENDRIK SPIERING

Als een gek door het land scheuren, in een trein. Heerlijk. In het nieuwe bordspel *Koplopers en Dwarsliggers* kan dat. Daar heb je drie eigen treinen en geen hinder van een dienstregeling. Zolang je met die treintjes overal reizigers oppikt en op de juiste bestemming aflevert, mag de speler rijden waarheen-ie wil.

Het speelt zich allemaal af op een speelbord dat de spoorkaart van Nederland is. Wie aan het eind de meeste reizigers heeft vervoerd, wint. Een spannende strijd is het, maar „ook weer niet zo spannend dat het erg is om te verliezen”, zoals de jongste speler (7) het bij ons thuis uitdrukte. Dat is in dit geval een compliment voor het spelidee en de kracht van het treingevoel. Het spel voelt 'NS'. Als je een trein wilt omkeren en de andere kant laten oprijden, heet dat bijvoorbeeld 'ombouwen'. Puur spoorjargon. Voor de plaatsnamen worden ook de bizarre afkortingen gebruikt die bij de NS gewoon zijn. EHV is Eindhoven, KPN is Kampen, GVC is Den Haag Centraal en LEDN is Leiden.

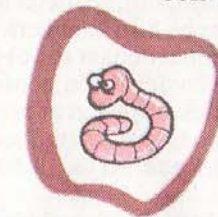
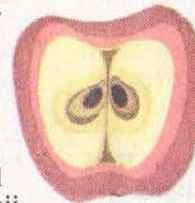
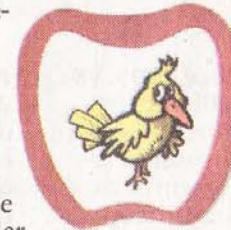
Die geheimzinnigheid is al snel deel van het spel.

En ook heel NS: iedere speler kan storingskaarten uitdelen, ineens ligt een heel station plat. Eerst deden we dat

nog nauwelijks, te druk met het rondrijden. Maar later bleek het een cruciaal onderdeel van het spel: door een 'breuk in de bovenleiding' of een 'defecte goederentrein' uit te delen kun je elkaar heel aardig dwars zitten. Er zijn veel treinspellen te koop (de leukste en de mooiste is zonder twijfel de recente top-per *Ticket to Ride*). Maar *Koplopers* stijgt wat ons betreft met stip naar de top – ondanks de wat houterige vormgeving. Het leuke van dit spel is ook dat het bedacht is door een echte NS-beambte, Chislaine van den Bulk. Ze heeft het in eigen beheer uitgegeven. Van der Bulk heeft al meer spelletjes ontworpen (zoals *Fish fish fish* waarin je vissen moet vangen) Er zijn in *Koplopers* geen dobbelstenen. Je mag per beurt vijf 'actiepunten' verdelen over je treinen. Daar-

mee kan je bijvoorbeeld een stukje rijden, treinen koppelen of omkeren zodat je de andere kant uit kan. Reizigers meenemen is gratis, maar dan mag die trein niks meer doen in die beurt. Aan het begin van het spel verdeel je vrij willekeurig passagiersfiches met allemaal verschillende bestemmingen over de stations en die kan je dan met je treinen als ijverige stofzuigers gaan opvegen. Wie het handigst reizigers met ongeveer dezelfde bestemming combineert in zijn trein wint, daar komt het op neer.

Voor mij was dit basis-idee van *Koplopers* geheel nieuw, maar op internet worden in dit verband herinneringen opgehaald aan een Duits spel (*Auf Achse* van Wolfgang Kramer) waarin je op vergelijkbare manier met vrachtwagens vrachtjes moest oppikken. Het zal best. Altijd lijkt iets wel op iets anders, in bordspellenland. Al even nieuw lijkt mij het maffe spel *Granny Apples*, dat bij

ons thuis ook al een succes werd. Dit snelle kijk- en gokspel ademt de sfeer van een groenteboer. In een mandje zitten 8 halve houten appels. Gooi de mand om en tel zo snel mogelijk de appels. Wie het eerst het antwoord roept krijgt dat getal in appelfiches – als het goed is. Wie fout roept moet de helft van zijn fiches inleveren. En het gaat nogal eens fout. Het spel maakt handig gebruik van de zwakheden van de menselijke geest. Als het klokhuis omhoog ligt, telt-ie half, als de bolle kant omhoog ligt, telt-ie voor een hele. Dat is nog te doen, maar er zijn allerlei afleidingen en complicaties. Op sommige appels zit geen klokhuis maar een worm. Die eet een appel op, dus die moet je aftrekken van het totaal. Er kan ook een afbeelding van een appeltaart op staan. Om die te maken heb je twee appels nodig, die je dus ook weer van het totaal af

moet trekken. Een venijnig concentratiespelletje dat ineens een avond pit kan geven.

Koplopers en dwarsliggers (www.giuoco.nl) €35, *Granny Apples* €14